

MASOFAVIY BANK XIZMATLARI KO'RSATISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI

To'rayeva Sabrina G'anisher qizi

Termiz iqtisodiyot va servis Universiteti talabasi

Xolmatova Asila Menglimurod qizi

Ilmiy rahbar: Termiz iqtisodiyot va
servis Universiteti o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15043386>

Anotatsiya

Ushbu maqolada masofaviy bank xizmatlarining rivojlanishi va ularni takomillashtirish yo'llari haqida fikr yuritiladi. Bank tizimining raqamli transformatsiyasi, mijozlarga taqdim etilayotgan imkoniyatlar va dolzarb muammolar atroflicha tahlil qilingan. Shu bilan birga, xalqaro tajribalar o'rganilib, ularni mahalliy sharoitga moslashtirish bo'yicha tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: masofaviy bank xizmatlari, raqamli bank, elektron to'lovlar, internet-banking, mobil banking, innovatsion moliyaviy texnologiyalar.

Oxirgi yillarda bank xizmatlari jadal raqamlashtirilmoqda. An'anaviy ofisga borib xizmat olish tajribasi asta-sekin o'z o'rnini masofaviy xizmatlarga bo'shatmoqda. Internet va mobil banking vositalari orqali mijozlar istalgan joydan moliyaviy operatsiyalarni amalga oshirish imkoniga ega bo'lib, bu esa vaqt va resurslarni tejash imkonini yaratmoqda. Shu sababli, banklarning masofaviy xizmatlarini rivojlantirish va takomillashtirish bugungi kunning muhim masalalaridan biridir.

Masofaviy bank xizmatlarining rivojlanishi va dolzarbligi

Hozirda banklarning masofaviy xizmatlarini rivojlantirish bo'yicha quyidagi tendensiyalar kuzatilmoqda:

- Internet-banking foydalanuvchilarga internet orqali bank operatsiyalarini amalga oshirish imkonini beradi.
- Mobil banking smartfon ilovalari yordamida mijozlar o'z hisoblarini boshqarish, pul o'tkazmalarini amalga oshirish va to'lovlarni amalga oshirishlari mumkin.
- Elektron to'lov tizimlari plastik kartalar, elektron hamyonlar va QR-kodlar orqali tezkor tranzaksiyalarni amalga oshirish imkoniyatini yaratadi.
- Sun'iy intellekt va avtomatlashtirilgan xizmatlar bank botlari va sun'iy intellekt yordamida mijozlarga tezkor va sifatli xizmat ko'rsatish imkonini beradi.

Masofaviy bank xizmatlarining afzalliklari juda ko'p. Masalan, tezkorlik va qulaylik. Mijozlar istalgan joydan o'z moliyaviy operatsiyalarini amalga

oshirishlari mumkin, yoki arajatlarni kamaytirish ya'ni banklar uchun xizmat ko'rsatish xarajatlari qisqaradi va operatsion samaradorlik oshadi. Yana bir avzalligi bu xavfsizlik. Biometriya, ikki faktorli autentifikatsiya va blokcheyn texnologiyalarining joriy etilishi xavfsizlikni kuchaytiradi.

Masofaviy bank xizmatlarining muammolari va ularni bartaraf etish yo'llari Masofaviy bank xizmatlarini joriy etishda qator muammolar mavjud:

- Kiberxavfsizlik tahdidlari. Bank tizimlarining buzilishi va firibgarlik holatlarining oldini olish uchun kuchli himoya tizimlarini yaratish zarur.
- Mijozlarning raqamli savodxonligi pastligi. Aholining raqamli bilim darajasini oshirish maqsadida o'quv dasturlarini yo'lga qo'yish lozim.
- Texnik infratuzilmaning yetishmovchiligi. Internet sifati va tezligi, mobil banking platformalarining barqarorligi masalalariga e'tibor qaratish kerak.

Xalqaro tajriba va undan olinadigan saboqlar

Dunyo tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, masofaviy bank xizmatlari muvaffaqiyatli joriy etilgan mamlakatlarda quyidagi amaliyotlar keng qo'llanilgan:

- AQSh va Yevropada katta hajmdagi ma'lumotlarni (Big Data) tahlil qilish va sun'iy intellektdan foydalanish orqali mijozlarga moslashtirilgan xizmatlar ko'rsatish.
- Xitoyda mobil to'lov tizimlari (WeChat Pay, Alipay) orqali bank xizmatlarining har bir qatlamga integratsiyalashuvi.
- Janubiy Koreya va Yaponiyada bank xizmatlarida biometrik autentifikatsiya va blockchain texnologiyalaridan foydalanish.

Masofaviy bank xizmatlarini takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar

- Bank tizimini yanada avtomatlashtirish va sun'iy intellektni keng qo'llash.
- Blokcheyn texnologiyasini joriy etish orqali tranzaksiyalar xavfsizligini oshirish.
- Mijozlarni raqamli savodxonlik bo'yicha o'qitish dasturlarini ishlab chiqish.
- Mobil banking ilovalarining funksionalligini oshirish va foydalanish qulayligini ta'minlash.
- Xalqaro tajribalarni mahalliy sharoitga moslashtirib tatbiq etish.

Xulosa

Masofaviy bank xizmatlarini rivojlantirish nafaqat banklarning samaradorligini oshiradi, balki mijozlarga ham keng imkoniyatlar yaratadi. Xavfsizlikni oshirish, raqamli xizmatlarni takomillashtirish va mijozlarning ishonchini qozonish bugungi kundagi eng muhim vazifalardandir. Zamonaviy

texnologiyalardan oqilona foydalanish bank tizimini yanada rivojlantirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2023). "Raqamli moliyaviy xizmatlarni rivojlantirish strategiyasi".
2. Bazarov, Sh. (2022). "Elektron moliyaviy xizmatlar va ularning rivojlanish istiqbollari". Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti.
3. Karimov, N. (2021). "Bank tizimida raqamli texnologiyalarni joriy etish: imkoniyat va muammolar". Toshkent: Moliyachi nashriyoti.
4. Raximov, U. (2022). "Masofaviy bank xizmatlarini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlar". Toshkent: Innovatsiya va taraqqiyot nashriyoti.
5. Tursunov, D. (2023). "Raqamli moliyaviy xizmatlarning huquqiy asoslari va istiqbollari". Toshkent: Adolat nashriyoti.
6. Jo'rayev, S. (2022). "Bank tizimida xavfsizlikni oshirish va kiberxavfsizlik choralarini takomillashtirish". Toshkent: Iqtisodiyot va moliya nashriyoti.

